

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 285/2018 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om barnets bästa i samband med asylförfarandet

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 285/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Emma Kari /gröna:

Vad ämnar regeringen göra för att säkerställa att de allvarliga brister som den biträdande justitieombudsmannen har framfört rättas till och att barnets bästa bedöms individuellt och omfattande vid asylförfarandet såsom förutsätts i lagen och

hur ämnar regeringen trygga barnets rätt att bevara sina familjeband och att familjelivet respekteras såsom fastställts genom internationella konventioner om de mänskliga rättigheterna?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Beslutsfattningen vid Migrationsverket tar alltid hänsyn till barnets bästa, när beslutet gäller barnet. Principen om barnets bästa har uttryckligen skrivits in både i konventionen om barnets rättigheter och i centrala nationella lagar som gäller barn. Konventionen om barnets rättigheter är gällande lagstiftning i Finland. Enligt 6 § i utlänningslagen ska, vid beslutsfattande som sker med stöd av ifrågavarande lag och som gäller ett barn som är yngre än arton år, särskild uppmärksamhet fästas vid barnets bästa samt vid omständigheter som hänför sig till barnets utveckling och hälsa. Barnets bästa bedöms alltid från fall till fall på basis av de individuella omständigheterna och man kan inte på en allmän nivå fastställa vad som utgör barnets bästa. Vid beslutsprövning tar man alltid hänsyn till barnets helhetssituation, bland annat barnets individuella bakgrund, situation och behov, och utgående från dessa faktorer utreder man vilken lösning som i det aktuella fallet är till barnets bästa.

Att barnets bästa beaktas innebär dock inte att alla barn beviljas uppehållstillstånd i Finland, även om levnadsförhållandena vore bättre än i barnets hemland. Barn kan visserligen på basis av sin sårbarhet rentav ha starkare grunder för att få internationellt skydd än vuxna och det finns vissa former av förföljelse som endast gäller barn. Detta och säkerhetsläget på barnets hemort beaktas vid asylbeslutet för såväl barn med familj som ensamkommande asylsökande barn. Det är myndighetens uppgift att bevaka att barnets bästa tillgodoses, och myndighetens skyldighet att förelägga utredningar är särskilt tydlig i ärenden rörande barn.

Biträdande justitieombudsmannen har i två avgöranden av den 25 maj 2018 (JO/6946/2017 och JO 5948/2016) utvärderat bedömningen av barnets bästa i Migrationsverkets beslutspraxis. Avgörandena gäller avvisande av ett barn som fötts i Finland efter ett avvisningsbeslut mot

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 285/2018 rd

föräldrarna, utan vistelsetillstånds- och avvisningsbeslut samt att mottagningstjänster upphör. I båda sina avgöranden har biträdande justitieombudsmannen konstaterat att bedömningen av barnets bästa ska vara uttrycklig, individuell och omfattande. Migrationsverket har meddelat att man kommer att ändra praxis i fråga om avvisningsbeslut som rör barn så att barnets bästa uttryckligen bedöms för varje beslut och man ger asylförläggningarna bättre anvisningar om skyldigheten att alltid bedöma barnets bästa i fråga om beslut eller faktiska åtgärder som inkluderar barn under aderton år.

I sin avgörandepraxis tillämpar Migrationsverket sin interna instruktion för handläggande av och beslutsfattande om ärenden rörande barn. Syftet med instruktionen är att stödja handläggarnas och beslutsfattarnas arbete i ärenden rörande barn genom att i instruktionen sammanställa faktorer som ska beaktas vid handläggning och beslutsfattning. Instruktionen ger riktlinjer för bedömning av barnets bästa. Handläggarna utbildas också regelbundet. De som handlägger asylansökningar utbildas bland annat med utbildningsmoduler som Europeiska stödkontoret för asylfrågor (EASO) har utvecklat rörande barn och sårbara grupper. På så sätt strävar man efter att säkerställa att beslutsfattarna har enhetliga kriterier och tillräcklig expertis för bedömning av barnets bästa.

Det är till barnets bästa att man utreder dess egen uppfattning innan beslut rörande det fattas. I utlänningslagen föreskrivs att innan beslut fattas i ett ärende som gäller ett barn som har fyllt 12 år skall barnet höras, om det inte är uppenbart onödigt. Barnets åsikter skall beaktas enligt barnets ålder och utvecklingsnivå. I utlänningslagen föreskrivs också att även ett yngre barn kan höras, om barnet är så utvecklat att dess åsikter kan uppmärksammas. Migrationsverket följer principen att höra alla ensamkommande minderåriga utan en vårdnadshavare, oavsett barnens ålder. Migrationsverket förbättrar hela tiden sin hörandepraxis och har nyligen preciserat sitt verksamhetssätt, bland annat vad gäller hur barn hörs när det handlar om barnfamiljer som har omvänt sig till kristendomen. När ett barn hörs är det inte meningen att bedöma föräldrarnas tro, utan att barnet berättar om sin egen vardag och den vägen om hur familjens och barnets deltagande i ett religionssamfund påverkar det eventuella behovet av asyl. Det är inte meningen att barnets berättelse ska användas mot familjens situation. Berättelsen i sig avgör inte heller familjens asylärende.

Efter lagändringarna som trädde i kraft i september 2016 om rättshjälp för de som söker internationellt skydd får dessa sökande offentlig rättshjälp på samma sätt som den fås i även andra ärenden. Efter reformen förutsätts biträden som hanterar ärenden rörande internationellt skydd ha samma kompetens som annars i rättshjälpsärenden. Ett biträde som förordnas med stöd av rättshjälpslagen ska i alla skeden av ett ärende vara antingen ett offentligt rättsbiträde, en advokat eller en jurist med tillstånd. Före reformen kunde även en annan jurist vara biträde när ärendet behandlades i förvaltningskedet vid Migrationsverket. Även om rättshjälpen i förvaltningskedet vad gäller annat än asylintervjuer begränsades i samband med reformen, ersätts deltagandet för ett biträde i intervjuer alltid när den sökande är ett barn under 18 år som vistas utan vårdnadshavare i landet. Minderåriga asylsökande får således under hela processen en god och högkvalitativ rättshjälp som bekostas med allmänna medel.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 285/2018 rd

Rätten till familjeliv är en grundläggande rättighet som även garanteras genom internationella fördrag. Därför ska man i varje enskilt fall bedöma om skyddet för familjelivet liksom även barnets bästa genomförs. Med hänsyn till internationella skyldigheter finns det dock inget helt ovillkorligt krav på familjeåterförening. Europeiska unionens domstol har i sin avgörandepraxis för familjeåterförening framhåvt att respektive fall bedöms enskilt. Domstolen har i princip inte sett det som ett oskäligt krav att en utlänning som bosätter sig i landet ska styrka att han eller hon har tillräckliga självständiga och bestående inkomster för att svara för den grundläggande försörjningen för den familj som återförenas. Internationella skyldigheter kräver dock möjligheten att i enskilda fall avvika från kraven för familjeåterförening, om detta synnerligen vägande skäl eller barnets bästa förutsätter detta.

Den möjlighet som föreskrivs i 39 § i utlänningslagen om en möjlighet att i enskilda fall avvika från försörjningsförutsättningen är central för att garantera att förutsättningen inte blir oskälig i ett enskilt fall. Barnets bästa omnämns särskilt i bestämmelsen som en grund för avvikelse. 39 § i utlänningslagen har stadgats med stöd från grundlagsutskottet (GrUU 4/2004 rd) liksom utifrån de ändringar som gjorts i fråga om ett utvidgande av tillämpningen av försörjningsförutsättningen (GrUU 27/2016 rd). För den senare anmärkte utskottet dock eftertryckligt att man vid beslutsfattande om familjeåterförening ska fästa särskild uppmärksamhet vid bestämmelserna i såväl konventionen om barnets rättigheter som Europakonventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna samt beakta bestämmelserna om barnets rättigheter i 6 § i utlänningslagen.

Helsingfors den 18 juli 2018

Inrikesminister Kai Mykkänen